

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 9

1. ožujka 2018.

cijena 200 Ft

Branje rozmarina u Gornjem Četaru

FOTO: TIMEA HORVAT

11. stranica

Bajsko Veliko prelo

6. stranica

U lukoviškoj školi

12. stranica

Fašenski pondiljak

15. stranica

Komentar

A grižnja dušnoga spoznanja?

„Ča je zdola črno, vidit nij s Parnasa...
Punktum, da stugujem, na to nimam časa!“
(Mate Meršić Miloradić)

Dan 15. februara, posebno ovo ljeto, morao bi biti za sve Gradišćanske Hrvate značajan jubilej, gor onda, kad se tako široko znamo dičiti da je najveći pjesnik i skroman znanstvenik našega naroda bio Mate Meršić Miloradić, kemljanski „pustinjak“, koga je živoga takorekuć zaka-pala u samoću tadašnja crikvena hijerarhija. U Frakanavi rodjeni Meršić, pred 90-imi ljeti je ostavio za sobom zemaljski svit, koji mu nij' preveć sriću i blagoslov podilio. 15. februara, petroviska poštašica donesla mi je nepoznati paket s knjigom Miloradića. To je bilo tempirano presenećenje iz ormara našega velikana prik granic, akademika dr. Nikole Benčića, ki je, kako i sam piše na omotu novoga izdanja, 1963. ljeta obranio svoje doktorsko djelo uprav o Miloradiću, ali kaže da ta vrimenta nisu bila jednostavno odgovarajuća, niti prilična za Meršićevu monografiju. „Da podmirim svoj stari dug, morebit nije prekasno“, dodaje još autor knjige, zahvaljujući komu, mi, štitelji za jubilaro ljeto imamo u ruki jedno bogato ilustrirano izdanje od 276 stranic u vlašćem izdanju. Knjiga je prekrasna jer dovidob ovako detaljno s različitim pismi, svidoki, materijali još nije nigdar dokumentiran kemljanski žitak, nevolja i teškoće, shranjena slava jednoga farnika, ki je bio „sudjen“ na tišinu u jednoj seoskoj fari i još se znao i odnud zdignuti nad neprijatelje, zlonamjernike, ništvrjednake ki su ga čestokrat ogovarali, karali, ki ga nisu razumili ter su ga smatrali čudakom u progonstvu. Meni se čini da nad njim nije samo onda sidilo neko prokletstvo, nek i danas. Izvličemo ga iz prošlosti po našoj volji i namjeri, a nevjerni smo uprav onda, kad se na njega tribi spomenuti. 15. februara, prije devet desetljeć je u kemljansku jamu pušćan jedan od najvećih Gradišćanskih Hrvatov, a nisu to važnim jubilejom smatrali zvana Kemljancev, ni zastupnici gradišćanskih civilnih, niti političkih tijel, a niti jedna ustanova na ovom području? A onda se i pita, kade je duplir iz ruk učnih Hrvatov? A gradišćanska grižnja dušnoga spoznanja?

Tiho

Glasnikov tjedan

sjeti se da si prah i da ćeš se u prah povratiti.“ Pepeljanje nas opominje i podsjeća na to da smo od praha stvoreni i da ćemo se u prah i vratiti. Od ove nedjelje do Cvjetnice uoči svete mise se moli križni put. Mole ga naši Hrvati po svojim crkvama od Gradišća do Bačke, i na hrvatskom i na mađarskom jeziku.

U povodu ovogodišnje velikog posta papa Franjo obratio se porukom vjernicima govoreći da je post prigoda da se srcem i životom vratimo k Bogu (...) te ako više vremena posvetimo molitvi, dajemo priliku srcu da otkrije sitne laži, kojima obmanjujemo sebe, da bismo tako napokon našli utjehu kod Boga.

Jer post nas „uzdrma“, čini nas pažljivijim prema drugima i Bogu, jača našu poniznost prema Bogu.

U svojoj poruci papa Franjo kaže: „Razmahat će se bezakonje i ohladnjeti ljubav mnogih“ (Mt 24,12). Ovu je rečenicu izgovorio Isus u Jeruzalemu na Maslinskoj gori na istome mjestu gdje će započeti njegova muka, te odgovarajući na pitanje učenika, reče da će zbog velikih nevolja neki lažni proroci mnoge zavesti na krivi put, a

ljubav koja je u ishodištu Evanđelja ohladnjet će u srcima mnogih.

Lažni su proroci nalik „šaptačima zmija“, a služe se ljudskim osjećajima kako bi porobili ljude vodeći ih tako kamo se njima prohtje. Nažalost, čovjek je podložan privlačnosti kratkotrajnih užitaka, živi se opčinjeno opsjenom novca, kao robovi profita i sitnih interesa misleći kako smo sami sebi dostatni, i ne sluteći da na kraju postajemo plijenom, kaže Sveti Otac u svojoj korizmenoj poruci. „Šarlatani“ nam nude brza, naoko jednostavna rješenja oduzimajući čovjeku ono najvrednije dostojanstvo, slobodu i sposobnost za ljubav. U svojoj obmani igraju na kartu naše

ispraznosti i taštine jer se volimo razmetati i šepuriti poput paunova, prikazuju nam zlo kao dobro, laž kao istinu (zloduh je „lažac i otac laži“ (Iv 8, 44). Trebamo smoći snage pogledati u vlastito srce i preispitati sebe je li smo podlegli lažima i obmanama, naučiti kako se ne smijemo zaustaviti na neposrednoj, površnoj razini, nego prepoznati ono

što ostavlja u nama dobar i trajan trag i doista je za naše dobro jer je od Boga, poručuje nam sveti otac.

Ljubav više od svega gasi pohlepa za novcem, „korijenom svih zala“ (1 Tim 6, 10), potrebna nam je molitva i milosrđe koje oslobađa od pohlepe. U vremenu korizme imamo još jednom priliku na opće obraćenje i promjenu ponašanja, odbacivanja svega onoga što nas čini manje kršćanima u izvornome smislu i prijanjanje uza sve ono pozitivno što bi trebala biti istinska samosvijest svakoga kršćanina i cijele Crkve.

Branka Pavić Blažetin

Jer post nas „uzdrma“, čini nas pažljivijim prema drugima i Bogu, jača našu poniznost prema Bogu.

PEČUH

Hrvatska državna samouprava poziva na svečanost predaje zgrade Hrvatskoga doma u Pečuhu na uporabu.

Svečanost će biti 5. ožujka 2018. u 14.30 u Jókaijevoj ulici broj 11. Izgradnju Hrvatskoga doma u Pečuhu podupirali su: Ministarstvo ljudskih resursa i Fond za razvoj ljudskih potencijala.

U spomen

Zámbóné Berencsi Katalin (1953. – 2018.)

Nakon kratke i teške bolesti, danas, 20. siječnja, preminula je Zámbóné Berencsi Katalin, dugogodišnja djelatnica Nefitnog poduzeća Croatica. Od samog datuma utemeljenja poduzeća radila je u njemu do kraja 2016. Godine, do odlaska u mirovinu. Od 2000. do 2016. godine obavljala je, između ostaloga, računalni slog i pripremu za tiskanje tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika.

Katiku je odlikovala ljubaznost, predanost poslu, osmijeh i spremnost pružanja svekolike pomoći kolegama i na poslu i u privatnom životu.

Njezin nagli odlazak duboko je potresao djelatnike Nefitnog poduzeća Croatica i sve one koji su je poznavali. Iskrena sućut suprugu, kćerkama, cijeloj obitelji drage naše pokojnice, čiji je pokop 9. ožujka u 14.30 sati.

Draga Katikám, teško mi je naći riječi kojima bih se mogla oprostiti od Tebe. Jednostavno Tvoj gubitak ne shvaćam, niti ga mogu prihvatiti. Od ožujka 2005. godine do prosinca 2016. „živjele“ smo zajedno, vrlo intenzivno ponedjeljkom, utorkom i srijedom do podne kada smo oblikovale aktualni broj tjednika Hrvata u Mađarskoj. Uz njega iskreno smo se družile svake godine u listopadu i studenom svakodnevno, oko sastavljanja aktualnoga godišnjaka Hrvatskog kalendara. Družile smo se u poslu i oko brojnih drugih izdanja koje smo skupa oblikovale, od prigodnih pa i knjižnih. Nikada od Tebe nisam čula da je nešto nemoguće izvesti, uvijek si bila predana poslu, bile smo mi zajedno uz računalo ako je trebalo i do ponoćnih sati i radnim danom i subotom i nedjeljom ako je trebalo. A trebalo je često. Ušavši u Croaticu, na stolu bi me dočekala banana ili turorudi, kolači, a kavu si već žurila kuhati, onu tvoju tako dobru. I vrata Tvoga doma bila su uvijek otvorena za mene, ako je trebalo prespavati, ostati dan-dva duže. Kada si krajem 2016. otišla u zasluženu mirovinu, pitala si me što kažem o tome. Nisam se radovala, naučila sam raditi s Tobom i teško mi je bilo zamisliti kako dalje s drugom osobom. Ali čekale su te kćerke, unuci, prijatelji, Bubu. Imala si mnogo planova. Nikada se nisi tužila. Sredinom listopada, prije svega tri-četiri mjeseca dok smo još bile u velikom poslu oko sastavljanja Hrvatskog kalendara 2018, onako usput si mi kazala kako trebaš k liječniku. Ni pomislila nisam da bi to mogao biti neki veći problem. Završili smo posao. A bolest je uzela maha. Ni danas ne mogu vjerovati da se to zaista dogodilo. Dragi Katikám, u mom srcu zauvijek će živjeti uspomena na Tebe i Tvoj lik, nasmiješenu i veselu, spremnu da sasluša i pomogne. Neka te dragi Bog smjesti među anđele koji će i nadalje pogledavati prema nama i prema meni, koji te nosimo (nosim) u srcu.

U ime svih djelatnika Nefitnog poduzeća Croatica obitelji Zámbó iskrena sućut.

Branka Pavić Blažetin

1. Javni poziv Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2018. godinu. Javni poziv otvoren je za ove kategorije prijavitelja:

- 1) neprofitne organizacije izvan Republike Hrvatske i u Republici Hrvatskoj (udruge građana, zaklade, ustanove i ostale organizacije koje ne ostvaruju dobit ili profit za svoj rad), te hrvatske zajednice izvan Republike Hrvatske koje se brinu za zaštitu prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske (A kategorija);
- 2) fizičke osobe čiji projekti obuhvaćaju brigu za očuvanje i jačanje samobitnosti Hrvata izvan Republike Hrvatske (B kategorija);
- 3) ugroženi pojedinci – pripadnici hrvatskoga naroda s prebivalištem izvan Republike Hrvatske koji se nalaze u teškim socijalnim i materijalnim prilikama (C kategorija).

Navedene kategorije mogu podnijeti prijave za dobivanje financijske potpore u svrhu ispunjavanja posebnih potreba i provedbe projekata koji obuhvaćaju ova područja:

- a) projekti i aktivnosti iz kulture, obrazovanja, znanosti, sporta i ostalih područja radi zaštite prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske, te unaprjeđenja svih oblika suradnje između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske;
- b) pomoć ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske.

Rok je za podnošenje prijava u elektroničkom i papirnatom obliku 30 dana od dana objave Javnog poziva i traje zaključno do 26. ožujka 2018. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti na brojevima telefona: +3851/6444-682, +3851/6444-681 radnim danom u vremenu od 10:00 do 15:00 sati ili na e-mail adresi: programi-projekti@hrvatiizvanrh.hr; e-prijavni obrazac na: <http://eprijavehrvatiizvanrh.in2.hr>

O izbornoj promidžbi i prikupljanju preporuka

Službeno, 17. veljače započela je izborna promidžba za parlamentarne izbore u Mađarskoj, koji će se održati 8. travnja ove godine, a od 19. veljače birači mogu dati svoje preporuke za kandidate na izborima, dakle da budu na glasačkim listićima.

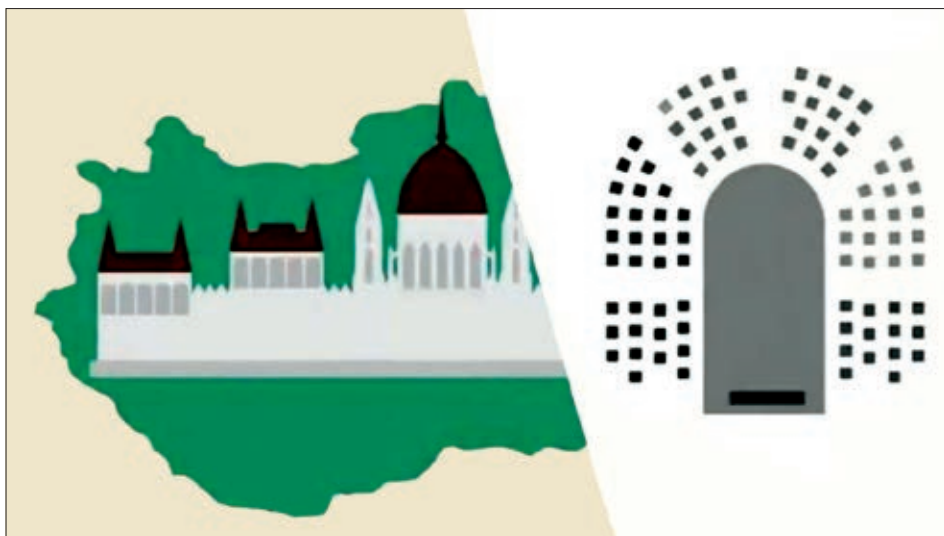
Konkretnije, 17. veljače, dakle 50. dan uoči glasovanja, po izbornom zakonu, započinje službena izborna promidžba, istoga dana stupaju na snagu i pravila koja se odnose na promidžbu. Po zakonu, izborna je promidžba svaka takva djelatnost koja je sposobna utjecati na volju birača, ili da se bar pokuša to, a sredstva su promidžbe primjerice plakat, neposredno obraćanje biračima, politička reklama i politički oglas, te izborni skup. Nije izborna promidžba djelatnost izbornih organa i osobna komunikacija među biračima.

Do kraja izborne promidžbe, dakle do završetka glasovanja, kandidacijske organizacije i kandidati bez dopuštenja mogu praviti plakate, ali se i na plakatima i na promotivnim letcima mora naznačiti tko je izdao oglas.

Kandidati se mogu preporučivati od 19. veljače. Kandidati preporuke birača mogu prikupljati putem obrazaca koje su izdali izborni uredi pojedinih okruga. Jedan birač može preporučiti i više kandidata.

Praktično, građani birači mogu samo preporučivati kandidate, jer samo onda će postati netko i službeni kandidat ako je uspio sakupiti 500 valjanih preporuka, te ga je mjesno izorno povjerenstvo uzelo u evidenciju.

U putokazu za tijek prikupljanja preporuka, između ostaloga, stoji da se ni o nepopunjenim obrascima ne smije praviti kopija, nadalje da su kopirani obrasci nevaljani, bez obzira na način kopiranja. Jednako tako zabranjeno je prikupljanje preporuka na radnim mjestima, a propisima se ne isključuje prikupljanje preporuka u sjedištima kandidacijskih organizacija, ali zaposleni u njima ne mogu niti prikupljati niti potpisivati obrasce. **Prema Nacionalnom izbornom povjerenstvu preporuka je važeća i ovjerena samo uz vlastoručni potpis, ostale podatke u nazočnosti preporučitelja može i drugi zapisati. Podacima s obrazaca ne smije se koristiti za stvaranje baze podataka, ni u druge svrhe. Zabranjeno je dati materijalnu naknadu građanima biračima, a kandidat, odnosno stranački aktivist za svoj rad može dobiti**

novac. Pravovaljanost podataka provjerit će Izborni ured danog izbornog okruga, tako i to slažu li se podatci s onima koji se nalaze u središnjoj evidenciji. Uredi će priznati one preporuke koje su prikupljene sukladno propisima, i onda ako u njima ima manjih netočnosti ako se bez dvojbe može utvrditi identitet birača. primjerice ako nije naznačena titula dr.-a, ako je birač naznačio samo jedno od osobnih imena, ili ako je mjesto prebivališta naznačio skraćeno.

Obrasci za prikupljanje preporuka mogu se već tražiti od izbornih ureda danih izbornih okruga, ali se oni mogu izručiti najprije samo od ponedjeljka. Obrasci su numerirani, na njima se nalazi ime kandidata, kandidacijske organizacije ili kandidacijskih organizacija ako ih je više, odnosno mora biti naznačeno ako je posrijedi nezavisan kandidat, te mora biti označen izborni okrug. **Svaki primjerak obrasca mora biti ovjeren žigom izbornog ureda za parlamentarne izbore, a kandidati odnosno kandidacijske organizacije po završetku prikupljanja preporuka sve obrasce, i one prazne, moraju vratiti. Onaj tko to propusti, mora platiti kaznu od deset tisuća forinta po obrascu.**

O IZDAVANJU PODATAKA

Kandidati na travanjskim parlamentarnim izborima za 138 tisuća forinta po biračkom (izbornom) okrugu mogu dobiti imena i adresu birača koji se nalaze u imeniku biračkih mjesta. Iste podatke mogu tražiti i kandidacijske organizacije, ali njima ih izdaje Nacionalni izborni ured. I u tom je slučaju uvjet davanja narečenih

podataka uplaćivanje pristojbe, ali kod stranaka ona je iznos minimalne plaće koja se mora pomnožiti s brojem ostvarenih pojedinačnih mandata (93), dakle 12 milijuna 834 tisuće forinta za podatke svih birača u svim izbornim okruzima. Broj računa na koji se uplaćuje pristojba dostupan je na web-stranici Nacionalnog izbornog ureda. Podatci se izdaju samo onda ako je kandidat i službeno uzet u evidenciju, a strankama onda ako su uspjele postaviti državnu listu, za što je uvjet da su barem u 9 županija i glavnome gradu postavile najmanje 27 kandidata u pojedinačnim izbornim okruzima.

Međutim, birači koji ne žele da ih kandidati i kandidacijske organizacije potraže u izbornoj promidžbi, mogu tražiti od Izbornog ureda da se njihovi podatci ne izdaju. Obrazac se može predati mjesnom izbornom uredu, a dostupan je i na web-stranici Nacionalnog izbornog ureda www.valasztas.hu. Prije predana zabrana izdavanja podataka pravomoćna je.

Ta mogućnost zabrane izdavanja podataka ne odnosi se na one koji su registrirani na popisu narodnosnih birača. Njihove podatke državna narodnosna samouprava svakako će dobiti. Podatci o imenu i adresi birača dobiveni od izbornih organa, mogu se upotrijebiti samo za neposrednu izbornu promidžbu, njihovo kopiranje, predavanje trećoj strani zabranjeno je. Podaci se najkasnije na dan izbora moraju uništiti, a kandidati i kandidacijske organizacije u roku od tri dana o tome napravljeni zapisnik trebaju predati uredu koji im je izdao podatke.

Stipan Balatinac

Osječki bikeri toploga srca

Za Valentinovo s ljubavlju dvije tone knjiga hrvatskoj zajednici u Mađarskoj

Članovi 5. podružnice Moto-kluba Veterani- Croatia, istočna Hrvatska MKVC-a, u suradnji s Policijskom upravom Osječko-baranjskom, s tamošnjim Odjelom prevencije 12. veljače podarili su oko dvije tone knjiga hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Knjige su prikupljene u Osijeku, a ima ih raznovrsnih, od enciklopedijskih izdanja do suvremenoga štiva. Članovi spomenutog Moto-kluba već sedmu godinu prikupljaju knjige, do sada su ih darovali Vukovaru, a ovog puta odlučili su pomoći Hrvatima izvan domovine. Dopredsjednik podružnice Božidar Vrselja kaže da motoristi rado pomažu drugima i time dokazuju da nisu samo „divljaci na cesti“, kako ih često prikazuju i ponosan je na dragovoljni rad članova svoje udruge. Dodaje kako su se u prikupljanje knjiga uključili i djelatnici Odjela prevencije Policijske uprave osječko-baranjske potičući tako građane da darivanjem knjiga pomognu drugima i vide da i jednom knjigom mogu pomoći zajednici te tako razvijaju osjećaj suradnje i zajedništva.

Knjige su dovezli u Hrvatsku školu Miroslava Krležę, odakle će se dalje prevesti, kaže Ivan Gugan, član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske i predsjednik Hrvatske državne samouprave, s kojim je dogovoreno u svezi s darovanim knjigama. U navedeni projekt uključili su se Središnji

državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Županija osječko-baranjska, GISKO Osijek, MK Veterani Posavina te MK Veterani Hercegovina.

Darovane knjige predao je predsjednik Podružnice 5. – istočna Hrvatska MKVC Mirko Đurđević, a primio ih je Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik. U Pečuh su ih dovezli i predali Božidar Vrselja, dopredsjednik, i Sonja Srša, glasnogovornica narečene Podružnice.

Branka Pavić Blažetin

Predstavnici Općine Sv. Filip i Jakov u posjetu prijateljskom gradu Mohaču

Kako donosi portal ezadar.hr, Općina Sv. Filip i Jakov i dalje ustrajno nastavlja suradnju s Mađarskom i prijateljskim gradom Mohačem. U posjetu Mađarskoj izaslanstvo Općine bilo je na prijemu kod gradonačelnika Józsefa Szekóa, te sudjelovala na raznim manifestacijama povodom karnevala, Bušarskog ophoda. Službenici narečene Općine bili su gosti i u Harkanju, te su između ostalog posjetili Pečuh i Budimpeštu.

Tijek zbratimljenja gradova i suradnja između Općine Sv. Filip i Jakov i grada Mohača tako se i dalje uspješno nastavlja, a započela je još potpisivanjem Sporazuma o suradnji i uspostavljanju prijateljskih odnosa 18. svibnja 2014. godine u Mohaču. Zatim se prema standardnome protokolu pristupilo i svečanom potpisivanju istoimenog Sporazuma u Sv. Filip i Jakovu u sklopu Dana Općine 17. kolovoza 2014. godine.

Temeljni je cilj ove povelje ostvarenje zajedničkih interesa i promicanje suradnje na svim poljima te razvijanje i unaprjeđivanje međusobnih prijateljskih odnosa, i to s posebnim naglaskom na suradnju na području gospodarstva, turizma i kulture.

Veliko prelo u Baji – pokladna zabava bačkih Hrvata

Okupljene pozdravlja veleposlanik Mladen Andrić.

Zvijezde večeri: Cecilija i TS „Fijaker“

U glavnoj organizaciji gradske Hrvatske samouprave, 10. veljače u Baji priređeno je tradicionalno Veliko prelo koje svake godine okuplja bajske i bačke Hrvate iz okolnih naselja.

U prijepodnevnim satima održana je 11. Međunarodna kobasijada kojoj je, uz gradonačelnika Róberta Fercsáka i parlamentarnog zastupnika bajskog okruga Róberta Zsigóa, sudjelovala i dogradona-

čelnica prijateljskoga grada Labina Federika Mohorović Čekada, koja je prvi put gostovala u Baji.

Veliko bunjevačko prelo svake je godine istaknut događaj koji pridonosi očuvanju hrvatske kulture i njegovanju tradicija bajskih i bačkih Hrvata.

Svojom nazočnošću Veliko prelo bačkih Hrvata ove su godine uveličali veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić, kojemu je to bio prvi službeni posjet Baji i Bačkoj, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, predsjednik i voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave Ivan Guga, odnosno Jozo Solga, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Mišo Hepp, parlamentarni zastupnik bajskog okruga Róbert Zsigó, bajski gradonačelnik Róbert Fercsák, te predstavnici dvaju prijateljskih gradova Labina i Požege.

I ove su godine svojim nastupom Prelo uljepšali članovi bajske „Bunjevačke zlatne grane“. Nakon bunjevačke himne „Kolo igra, tamburica svira“ izveli su splet bunjevačkih plesova i pjesama u pratnji Orkestra „Čabar“. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuli su se naizmjenično osječki TS „Fijaker“ i Cecilija, te bajski Orkestar „Čabar“, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

Predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje izrazila je posebno zadovoljstvo odazivom predstavnika dvaju prijateljskih gradova, te dodala kako je poseban ugođaj Bajskog prela da kao središnja zabava okuplja sve bačke Hrvate.

S obzirom na kratko pokladno razdoblje i početak korizme, uslijedit će još prela na Fancagi u Baji, u Aljmašu i Čikeriji. zatim pak jedinstveno Muško prelo u Gari. (S.B.)

Prelo je otvorio KUD „Bunjevačka zlatna grana“.

Dio uzvanika

Godišnja skupština Mohačke šokačke čitaonice

I programski i financijski zaključena uspješna godina

Već po tradiciji na male poklade, u četvrtak, 8. veljače, u Mohaču je u ranim večernjim satima održana redovita godišnja skupština Čitaonice mohačkih Šokaca. U klupskim prostorijama šokačke udruge okupilo se umalo pedeset članova. Uz redovite dnevne redove, Skupština je između ostalog jednoglasno prihvatila izvješće predsjednika Stipe Bubrega o radu za 2017. godinu. Osvrnuvši se na prošlogodišnji rad, na desetak uspješnih tradicionalnih programa, on je prije svega zahvalio raznim dobnim skupinama Čitaonice jer, kako uz ostalo reče, „bez njih bi Čitaonica bila samo ime bez sadržaja“. Kako smo čuli u financijskom izvješću za 2017., Udruga Čitaonica mohačkih Šokaca i financijski je zaključila uspješnu godinu,

Predsjednik Stipo Bubreg pozdravlja okupljene.

Zdesna drugi: počasni predsjednik Đuro Jakšić

Dio članstva

pri čemu je naglasio iznimni doprinos članova udruge i prijatelja u društvenom radu. Čitaonica je ostvarila prihode od 12,8 milijuna forinta, od toga 4,7 milijuna putem natječaja od Fonda Ministarstva

ljudskih resursa, te rashode u iznosu od 8,2 milijuna forinta, čime je ostatak novca od prošle godine 4,6 milijuna. Među planovima istaknuto je da će ove godine održati jubilarno, 10. Pranje na Dunavu,

te 25. Grahijadu. U suradnji s Čepinom osvojena je potpora putem zajedničkog natječaja za kupnju zgrade za zavičajnu kuću, ali i za zajedničke programe čime se otvaraju nove mogućnosti u njihovu radu. Osim toga ove će se godine ostvariti i potpora grada u iznosu od 22,4 milijuna forinta za nabavu glazbala, za razglas, za narodnu nošnju, te za stolove i klupe za održavanje priredaba, odnosno za namještaj zavičajne kuće. Radi osiguravanja hrvatskog jezika u srednjoškolskoj ustanovi, budući da se hrvatski u osnovnoj školi uči od 1. do 8. razreda, Skupština je odlučila da se skromnim financijskim sredstvima podupire doškolovanje mladog učitelja. Na kraju sjednice, već po običaju, na temelju lanjskih prijedloga učlanjena su dva nova člana, a predloženi su i novi članovi za sljedeću godišnju skupštinu.

Stipan Balatinac

Povorka malih bušara

Gostovanja Hrvatskog kazališta u Osječko-baranjskoj županiji

Učenici nižih razreda baranjskih osnovnih škola od 13. do 16. veljače imali su prigodu pogledati obrazovnu predstavu „Majstori“ i tako naučiti neka prometna pravila. Predstavu u koprodukciji s pečuškim Hrvatskim kazalištem izvodi Teatar to go, a ovaj je projekt ostvaren u suradnji s Policijskom upravom osječko-baranjskom.

Predstava „Majstori“ govori o dvojici majstora koji postavljaju semafor ispred škole. Majstor Leopold genijalac je, ali samodopadan i hvalisav, a šegrt lvek marljiv je, ali nespretan. Zbog svojih karakternih osobina upadaju u naizgled bezizlazna

stanja i nevolje. Svjesni važnosti ispravno obavljenog posla, služe se načinom pokušaja i pogreške čime potiču gledatelje na uzajamno djelovanje, interakciju. Budući da glumci predstave nailaze na stanja iz kojih ne vide izlaz, prema ustroju komedije, gledatelje se stavlja u ulogu onoga koji ima rješenje, čime se otvara prostor za zajedničko djelovanje i rješavanje „problema“. Komedijom karakter, zabune i situacije, u suradnji s gledateljima, naši će majstori uspješno svladati prometna pravila. „Predstava „Majstori“

odličan je medij za aktivno učenje o prometu te pridonosi osnaživanju samopouzdanja djece u prometu, upozorava na odgovornost i potiče socijalizaciju među vršnjacima“, stoji u najavi ove kazališno-obrazovne akcije, koja se provodi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture.

Predstava „Majstori“ izvedena je 13. veljače u dvorani Centra za kulturu Beli Manastir (Gradsko kazalište Beli Manastir), za učenike tamošnje Osnovne škole „Dr. Franjo Tuđman“; 15. veljače u prostoru dardanske Osnovne škole „Darda“ za učenike te škole; 16. veljače u prostoru biljske Osnovne škole „Bilje“ za učenike te škole, također 16. veljače u prostoru kneževonogradске Osnovne škole „Kneževi Vinograd“ za djecu te škole.

«Hrvatska književnost u susjedstvu»

Zbornik radova «Hrvatska književnost u susjedstvu» bavi se književnim stvaralaštvom Hrvata u susjednim zemljama ujediniujući 18 izabranih eseja od 17 autora,

Daje se pregled i uvid u književno stvaralaštvo na hrvatskom jeziku i stvaralaštvo podrijetlom hrvatskih pisaca na drugim jezicima, u bližim i obližnjim

zemljopisnim prostorima. U zborniku je esejistički prikazano stvaralaštvo Hrvata u susjedstvu, zastupljenost prijevoda hrvatske književnosti i hrvatskih pisaca u susjednim kulturama te stupanj uzajamnosti u tome pogledu u Bosni i Hercegovini, Vojvodini (Srbiji), Boki kotorskoj (Crnoj Gori), Makedoniji, Slo-

veniji, te Mađarskoj, Češkoj, Slovačkoj, Italiji, Austriji, Njemačkoj, rekao je Brešić.

U zborniku su objavljeni radovi autora koji su svoje eseje izlagali na Pulskim danima eseja, među kojima i Mirko Ćurić (Đakovo), Valnea Delbianco (Pula), Zvonko Kovač (Zagreb), Željka Lovrenčić (Zagreb), Jelena Lužina (Skoplje), Šimun Musa (Zadar/Mostar),

Milorad Nikčević (Osijek), Sanja Vulić (Zagreb), Đuro Vidmarović (Zagreb) i Tomislav Žigmanov (Subotica).

Zbornik je uredio Boris Domagoj Biletić, a predgovor napisao Vinko Brešić. Objavili su ga nakladnici Nova Istra i istarski Ogranak DHK.

(Hina)

Trenutak za pjesmu

Miholjsko ljeto

Csorba Gyözöu

Koje li simbolike
Tri crna goluba prhnuše
na pečuškom azuru
I ništa više ne bi trebalo
Ni krv ruže
žrtvovane ljepoti
ni grč na licu
uz zbuđenost
Nisu li pjesnici svijeta
svoja
i kada jedan odlazi
kao da odlaze
svi
i u svakom odlasku ispraćaju sebe
zauvijek
Tu u Pečuhu
tog dana
pod miholjskim nebom
srela sam
i svojju smrt

Leona Sabolek

Na 90. obljetnicu smrti Mate Meršića Miloradića

U Hrvatskoj Kemlji 15. februara, tomu jur 90 ljet, umro je Mate Meršić Miloradić, najveći gradišćanski pjesnik i kemljanski farnik. Kemljanska Hrvatska samouprava svako ljetno se spomene na rođendan i na dan smrti Meršića, tako je 18. februara, u nedjelju jutro, bila maša-zadušnica za njega. Po maši smo mi Hrvati va prošeciji skupa prošli va cimenter k njegovomu grobu. Predsjednica Hrvatske samouprave Marija Nović-Štipković je u svojem govoru rekla: „Teče Ferenc Gyergyói su mi ovo povidali: Pred dvimi tajedni se je pripravljao gospodin na litaniju. Čemerno mu je bilo. Ljudi su mu rekli da neka ide domom. On je rekao da litaniju mora služiti, a teče Feri, kao dičak su bili onda njev ministrant. Oni su bili najbliže farniku. Upamet su zeli, da se je farniku zasvitilo i na kolena su spali.

Teče Feri su skočili gori pred oltar i zvali žene na pomoć. Sprohodili su je ljudi na faru, zatim su je kanili odnesti va bolnicu. Farnik su rekli: Ja ovde kanim umriti! Dva tajedne su trpili.“ Ča im je bio beteg? Jako je je bolila liva noga od kolena, jako im je bila vruća. Otrov je došao va krv. Ležali su, ali maše su služili. Zadnji put su najzd spali va stelju. Vračitelj je znao, ča je s njimi, dobili su trombozu. Farnik su rekli da je moraju zakapati va najslabijoj prateži. Za teštamenat je govorio Martin Meršić da sve su ostavili na siromaški stan Kemlji, kade ubogi ljudi budu mogli živiti. U Jurskoj biskupiji nisu našli nikakove dokumente, a znanstvene knjige su dali 1925. ljeta u Pannonhalmu (onde je i Miloradićeva knjižnica).

Po spomen-govori smo molili Otac naš... Recitirala se je njegova pjesma pod naslovom Večer. Zatim smo svi skupa zjačili „Bud zdrava, Dična Marija, jednu od najlipših marijanskih jačak. Potom smo svi nazočni skupa prošli va Hrvatski klub, kade smo se i dalje pominali za našega farnika i gradišćanskoga pjesnika.

Marija Nović-Štipković

LISZT FERENC
KULTURNI CENTAR

03.03.2018
ŠOPRON
18:30

III.
GRADIŠĆANSKA
GALA

NASTUPAČI:

Folklorasi OŠ "Mihovila Nakovića"

Koljnofsko kolo i tamburasi

Veseli Gradišćanci - Unda

KUD Konoplje - Kemlja

Starci - Šopron

Nardanski folklorasi - Narda

Gosti iz Hrvatske:

Dječji folklor HKUD
"Prigorec" - Markuševec

ORGANIZATORI:
HRVATSKA NARODNOSNA SAMOUPRAVA
D-M-S ŽUPANIJE, DGHU, ŠHNS, SHKO,
VELEPOSPLANSTVO RH U MAĐARSKOJ

EMBERI ÉROFORÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

@lajkušcopyright

SAMBOTEL

Srdačno Vas pozivamo na prvi dobrotvorni roditeljski bal, koji će se održati 3. ožujka, u subotu, u svečanoj dvorani Osnovne škole Miroslava Krleža, s početkom u 20 sati, u Ulici Mari Jászai br. 4. Molimo Vas da se o svojem dolasku javite nam do 1. ožujka 2018., na e-mail adresi: horvatsuli.szombathely@krleza.hu.

GRADIŠĆE; ŠOPRON

Po pravilniku Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, predsjednik DGHU-a Vince Hergović ovput saziva ovoljetnu generalnu sjednicu Društva, 3. marcijuša, u subotu, u 17 uri u šopronsku dvoranu Konferencijskoga i kulturnoga centra „Ferenc Liszt“ (Ulica Ferenc Liszta 1). Na dnevnom redu će biti programska i financijska izvješća, plan djelovanja za aktualno ljetno, refleksije na nedavnu sjednicu Hrvatske državne samouprave, i diskusija.

KOLJNOF

Dvojezična škola i čuvarnica Mihovila Nakovića održat će Metodiku konferenciju za čuvarničarke 7. marcijuša, u srijedu, početo od 10 uri, u koljnofskoj školi. Predavačice su Kornelija Berlaković, nadzornica za gradišćanskohrvatske čuvarnice u Austriji, i Nicole Varga, čuvarničarka u susjedstvu.

Foto: Tihó

Zadnji farnikov ministrant Ferenc Gyergyói pri Miloradićevom grobu 2001. ljeta

Maskenbal u HOŠIG-u

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkoga doma 7. veljače 2018. priređen je tradicionalni maskenbal, za koji su se djeca s velikim oduševljenjem već prije mjesec dana pripremala sa svojim učiteljicama. Njihovi su roditelji za ovaj dan ispekli ukusne kolače, što su djeca sa svojim roditeljima prodavala gostima, a zarađeni novac bogatio je razredni proračun što će se utrošiti na razredne izlete. Na programu svaki razred predstavio se sa svojim posebno za ovu prigodu pripremljenim lijepim plesom, i

Prati se program 4. razreda.

Učenci 6. razreda prerusili su se u gusare.

svi sudionici, također i učiteljice, bili su odjeveni u raznovrsne maškare. U okviru programa bio je sa školarcima i jedan mohački bušar koji je sa svojom predstavom dočarao mohački Bušarski ophod. Ovom se prilikom otplesalo, zajedno s publikom, i jedno kolo. Za učenike nižih razreda priređena je suvremena plesačnica, u sklopu koje bilo je učenje plesnih koraka vođenjem učenice 6. razreda Xenie Arsenyjeve i Kamile Szabados. Budući da se približavao dan zaljubljenih, Valentinovo, učenici viših razreda mogli su sudjelovati u igri „Ples srca“. Pobjednici igre bili su Anahit Azizyan i Zalán Nagy. Razredi koji su sudjelovali na veselici dobili su povelju i darove. I ova vesela maskenbalska zabava dugo će nam ostati u sjećanju, dapače jedva čekamo sljedeće poklade. *učiteljica Krisztina Németh*

Pokladna veselica...

Hrvatska samouprava grada Erčina svake godine u gradskom Općeprosvjetnom domu i Knjižnici Józsefa Eötvösa priređuje svoju pokladnu veselicu. Dana 17. veljače 2018. umalo dvjesto pedeset gostiju se zabavljalo do kasnih noćnih sati. Naglasak, naravno, i ovoga je puta bio na što maštovitijim maskama kod svih naraštaja. Za glazbu se pobrinuo tukuljski sastav Ledina.

Djeca u društvu Marka Szilija

Poseban je kolorit u životu erčinskih rackih Hrvata pokladno razdoblje kada se stolovi po domaćinstvima kite ružmarinom, i pokraj posude s jabukama diskretno se smješkaju i pokladnice, ispečene po bakinome receptu. Ne znam koja je tajna što dopredsjednica erčinske Hrvatske samouprave Timea Szili godine iz godinu u toliko lijepome broju okuplja mještane, štoviše uvijek su vrijedni i dobrovoljni darovi za tombolu. Od bogatih košara s darovima do servisa, a gradski poduzetnici također rado daruju svoje proizvode. Već prethodnih dana priprema se na veselicu s naramkom, domaćice se dogovaraju tko što će peći ili kuhati za ovu prigodu, a muškarci se brinu za vino i domaću rakiju. Svaka kuća donosi svoj specijalitet i, naravno, zna se koja obitelj kod kojega stola će biti sa svojim društvom. Tijekom zabave rado se ide od stola do stola da se malo porazgovara, druži se; usput se pojede i pokoji zalogaj te kuša se domaće vino. Ovogodišnju je zabavu otvorio voditelj domaće Plesne skupine „Zorica“ Marko Szili koji je kod „glavnoga“ stola položio ružmarin i posudu s jabukama te je svima zaželio ugodnu zabavu. Potom su žene, članice Pjevačkoga zbora „Jorgovani“ otpjevale parodiziranu inačicu domaće pjesme „Svadbja u Totliku“. (Totlik je ime dijela naselja.)

Dio maškara odraslih

Djevojke Plesne skupine „Zorica“ za ovu prigodu koreografirale su suvremen ples, a momci su se pak prerusili u romske glazbenike. Nakon uvodnoga programa stupala su djeca pod krinkama, na veliku radost obitelji. Ne znam što im je bilo veselije, prerusiti se u svoj omiljeni lik ili primiti paketić slatkiša. Članovi prosudbenog odbora za natjecanje u pokladnicama ove su godine odlučili da su sve natjecateljice, njih petnaest, dobitnice, te su im predali skroman dar, a publika je mogla kušati ova čuda od pokladnica i, ako nije tajna obiteljski recept, zatražiti ga od domaćice. Za glazbu se pobrinuo tukuljski sastav Ledina, potom je bio disklo s hrvatskim uspješnicama. *k. g.*

Branje rozmarina uz rodjendan pri četarski Tieberovi

Tivadar Čeri: „Mi ne samo čuvati moramo nego i oživiti našu tradiciju!“

Najlipši fašenski običaj Branje rozmarina, kod nas Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, predlani je zašao u željeznožupanijsku Škrinju vridnosti, a odonda sami organizatori sve činu da sve većoj javnosti predstavljaju ovu većstoljetnu tradiciju. Ljetos i parlamentarni zastupnik dr. Csaba Hende i predstavnik Škrinje vridnosti Ferenc Béla Kerekes su dobili poziv na ovo četarsko mulatovanje i s njimi skupa smo dočekali glasne jačkare i guslače ki su se 13. februara, utorak, oko jedne ure približavali k crikvi sv. Mikule, a pred hižom familije Tieber sve nazočne su zgrabili u krug za jedan veseli tanac.

„Mi ne samo čuvati moramo nego i oživiti našu tradiciju“, izjavljuje, jur ne znam po koji put, Tivadar Čeri, ki je u minuli ljeti skodob postao glasnogovornik ove pravice, a njegovi sini su svenek glavni junaki Branja rozmarina. Mladji Tivadar je sad stao med šičke svirače i bubanj tuče, ali njegov brat Berci i ovput je odgovoran za dobar štimung med dičaki. Oni dvama prosu, valja naglasiti još vik po hrvatski, od domaćina Janoša Tiebera dopušćenje za nutrastupanje u njevu hižu, u koj je mladoga gospodara žena Brigita, s pomoćnicami skupa, napunila stol sa svimi nebeskimi falati. Škrljače na kupu u divojačkoj hiži začme kinčiti kitičami Vivien, studentica peštanskoga fakulteta, a pajtašice joj pomažu. Još i na instrumente se stavi papirnata rožica. Polag stola doznajemo da baba, Marta Tieber, uprav ta dan svečuju 75. rodjendan. „Jako je ovo meni veliko veselje da pri nas se bere rozmarin, došli su dičaki nukici Vivien, a nukić Benjamin po prvi put bere rozmarin“, velu slavljenica i posmihnu se skromno. Od nji doznajemo da u ovakovu dob pravoda dojdju najpr i spominki iz prošlosti, kad su se još oni s nestrpljenjem pripravljali kot divičice: „Bilo je sve siromašnije nek sada, ali i onda je bilo lipo. Šunku smo skuhalo, mati je kolač spekla, malo grofljinov smo stavili na stol i kuhano vino za dičake. Mužika je bila nedilju uvečer, u pondiljak smo išli od kliti do kliti, a petrovski trumbitaši su mogli guslati do polnoći utorka. I onda je bilo svega, hvala Bogu“, zdahnu teta Marta i vidi se da su danas zvanaredno srični med svojimi. Kod stola pri pominkanju čujemo i zanimljive epizode od ove pravice, kako su utorak na bal išle divičice u rublju posnašnic, da se još jednoč predstavlja ta pratež ku su si

Parlamentarni zastupnik dr. Csaba Hende (sliva prvi) rado se slikao sa čuvari tradicije

Slavljenica Marta Tieber s nukići Vivienom i Benjaminom

Tancali su i školari na ulici s odrasćeni

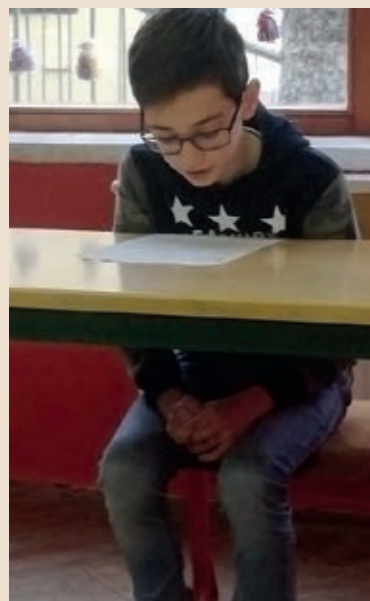
nosile na svadba, pak da je bilo i takovoga da su iz šale u krčmi prevrnuli ladicu od piva. Iz kahje su vanzeli pepel i dičake su pepelili da nisu pravali projti k maši na Čistu sridu. Ljetos samo dva stane su imali veseljaki, sedmimi, kamo su je čekali, tako su pri Tieberovi dost dugo ostali. Pri zadnjem tancu su je na ulici dočekali i školari ki su isto tako postali dilniki seoskoga veselja. Fašenskoga utorka u Gornjem Četaru još jednoč je povorka veselo zbogomdala i zimi i balskoj sezoni, pri kom Četarci imaju veliku odgovornost i dužnost da se dalje nosi, spasi i prikdaje ova pravica ku su si za nje očuvali dide i babe ter i njevi praoci stoljeća dugo...

Tiho

Natjecanje u lukoviškoj školi

Dana 14. veljače održano je školsko natjecanje u lijepom čitanju. Sudjelovali su učenici od drugog do osmog razreda. Pozivu se odazvalo 23 učenika. Izabrani su oni koji će biti predstavnici naše škole na natjecanju u lijepom čitanju u Mohaču: Akoš Vilanji 3. r., Virag Vertkovci 4. r., Kristina Horvat 5. r., Viktorija Novak

6. r., Viktorija Banjai 7. r., Rebeka Novak 8. r. Učeničke su pripremili nastavnici hrvatskoga jezika i književnosti Biserka Bratner Kolarić, Tomislav Bunjevac i Anica Popović Biczak. Djecu su nagradile darovima lukoviška, novoselska, brlobaška, potonjska i dombolska Hrvatska samouprava koje su i materijalno pomagale održavanje natjecanja.

Natjecanju je pribivala i predsjednica lukoviške Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac.

Anica Popović Biczak

Maskenbal u lukoviškom vrtiću

Jedan od najočekivanijih zajedničkih programa polaznika lukoviškoga narodnog Hrvatskog vrtića zasigurno je maskenbal, krabuljna veselica. Tako je bilo i ove godine, 12. veljače, a o tome nam svjedoče snimke iz teta Timeina arhiva.

Foto: T. V. Šećo

DRAVSKO PROLJEĆE 7. TRAVNJA U STARINU

Izaslanstvo Općine Sopje, na čelu s načelnikom Berislavom Androšem, 12. veljače bilo je u službenom posjetu Starinu s kojim već duže njeguju prijateljske veze. Razlog je posjeta bio određivanje programa i nadnevka održavanja kulturno-sportske manifestacije pod nazivom Dravsko proljeće, koju Starin i Sopje ostvaruju već dvanaesti put. Na poglavarstvu sela Starina primio ih je načelnik Šandor Matoric sa suradnicima.

Dogovoreno je da će se ovogodišnje Dravsko proljeće održati u Starinu, 6. i 7. travnja. Kao uvod u Dravsko proljeće, 6. travnja bit će ustrojen sportsko-gastronomski dan uz malonogometni turnir, te natjecanje u kuhanju ribe i pripremanju tradicionalnih mađarsko-hrvatskih slastica. Na sam dan manifestacije, 7. travnja, nastupit će pet kulturno-umjetničkih društava iz Mađarske i isto toliko iz Hrvatske, među kojima će biti i sopjanski KUD Podravec. Za zabavni dio manifestacije bit će zadužen Tamburaški sastav Fijaker.

Uz načelnika Androša, na sastanku je bio i njegov zamjenik Željko Janečić, te predstavnik KUD-a Podravec Josip Mareković, a s mađarske su strane bili Šandor Matoric, načelnik Starina, i Jozo Solga, voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave, donosi portal www.icv.hr

Mala stranica

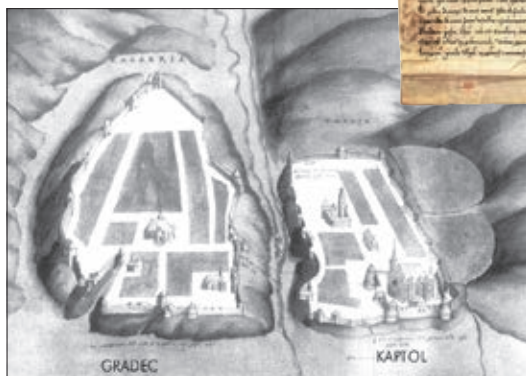

HRVATSKA POVIJEST IZ TJEDNA U TJEDAN

Zlatna bula – povlastice hrvatskim gradovima

Pošto su Tataři prodrli i u ugarsko-hrvatsku državu, 1241. godine pod vodstvom Batu-kana porazili su kraljevsku vojsku na rijeci Sajó. Kralj Bela IV. Arpadović, zajedno s bratom hercegom Kolomanom, jedva je spasio glavu. Kralj se sklonio prvo u Austriju, a potom u Hrvatsku. Boravio je u Zagrebu, odakle je uzalud tražio pomoć od pape i ostalih europskih vladara. Tataři su poharali oba zagrebačka naselja – Gradec i Kaptol, stanovništvo se spasilo bijegom u šume gore Medvednice. Nakon toga 16. studenoga 1242. kralj je izdao povelju koja je zbog svojega zlatnog pečata nazvana Zlatnom bulom, kojim je Gradec (Zagreb) postao

slobodnim kraljevskim gradom. Pojedine gradove kralj je izuzeo vlasti feudalaca i podvrgnuo ih samo sebi, većina njih su

dobili status trgovišta: Vukovo (danas Vukovar), Virovitica, Petrinja, Samobor, Dubica, Križevci, Jastrebarsko, Bihać, jedino Varaždin i Gradec su dobili status slobodnoga kraljevskoga grada, tj. imali najviše slobode.

Ožujak – prvi proljetni mjesec

Ožujak je treći mjesec u godini i ima 31 dan. Smatra se da hrvatski naziv toga mjeseca dolazi od riječi laž, a odnosi se na prevrtljivost vremena u tome mjesecu. Ove godine počinje vrlo promjenjivim vremenom. Latinsko ime Martius dobio je po bogu rata Marsu, te se vjerovalo da je taj mjesec pogodan za vojne akcije i ratovanja. U rimskom kalendaru ožujak je bio prvi mjesec u godini.

Ožujkom završava zima, a njegovim prvim danom klimatološki počinje proljeće, pa ga to čini prvim od tri proljetna mjeseca (ožujak, travanj, svibanj). U ožujku Sunce ponovno prelazi preko ekvatora. Ove godine kalendarsko proljeće počinje 20. ožujka u

17.15. Dan je to u kome ćemo, također i početkom jeseni, imati jednaku duljinu dana i noći.

Štedite energiju

Svjetski dan očuvanja energije obilježava se 5. ožujka kako bi se potaklo bolje shvaćanje i rješavanje problema neučinkovite uporabe energije i razvila svijest o vrijednosti planeta na kojem živimo. U svakodnevici s vrlo jednostavnim stvarima možemo pridonijeti očuvanju energije

- Štedite vodu – kada perete zube, otvorite slavinu nakratko da navlažite četkicu za zube i zatvorite je sve dok ne dođe vrijeme za ispiranje. Koristite se hladnom vodom kad god je to moguće.
- Štedite papir – oko 40 do 50 posto onoga što bacamo jest papir. Za izradbu tone papira potrebno je 17 stabala. Pišite na poledini korištenog papira, reciklirajte papir i ne kupujte proizvode koji su duplo pakirani.
- Štedite električnu energiju – koristite se štednim žaruljama umjesto običnima, jer traju 10 puta duže. Isključite iz struje uređaje koji nisu u upotrebi. Iskoristite prirodno svjetlo.
- Reciklirajte – reciklirati možete praktično sve iz kućanstva.
- Živite zeleno – šetajte, vozite bicikl, role ili koristite se javnim prijevozom, a ne automobilom. Jedite organski uzgojenu i sezonsku hranu. Ako ste u prilici, zasadite stablo. Koristite se platnenim vrećicama. Informirajte se o obnovljivim izvorima energije, koji su skuplji, ali dugoročno isplativiji.
- Tuširajte se – pod tušem se troši pet puta manje vode i energije nego kada se kupate u kadi.

III. Festival tradicionalnoga svinjokolja u Letinji

Treći put je priređen Festival tradicionalnoga svinjokolja u Letinji, 10. veljače u organizaciji Hrvatske samouprave i Dobrovoljnoga vatrogasnog društva „Sv. Florijan“. Festival je i ove godine okupio mnoštvo zainteresiranih s jedne i druge strane granice poradi očuvanja svinjokoljskih običaja i druženja uz kolinjske specijalitete. Među mnogobrojnim gostima priredbu su uveličali Péter Cseresznyes, državni tajnik i Szilárd Farkas, letinjski gradonačelnik.

– Treći put organiziramo taj Festival, jer po broju posjetitelja vidimo da ljudi rado dolaze, a rado i sudjeluju. Ovdje u Letinji, a i u okolici ima dosta poduzetnika, mesnica koje se bave upravo prodajom svinjokoljskih proizvoda, pa ovaj Festival nudi i njima neku vrstu promidžbe, ali glavni cilj nam je da predstavimo ono tradicionalno svinjokolje koje je nekada okupljalo rodbinu. I naša hrvatska zajednica ovdje je kao rodbina, jedan drugom pomažemo, zajedno slavimo blagdane, pa tako i svinjokolje, rekla je predsjednica Hrvatske samouprave Marija Đuric.

U jutarnjim satima predstavljena je obradba tradicionalnoga svinjokolja, svinja se pržila slamom, kao što se nekada radilo, a zatim su se družine latile posla: razudbe svinje, mljevenja mesa za kobasice, kuhanja iznutrica za krvavice, kuhanja zelja s mesom, sjeckanjem slanine i drugih svinjokoljskih poslova. Usput su razmijenili iskustva o poslovima, recepte raznih jela. Izradba jela nije bila natjecateljskog značaja, važno je bilo druženje uz kušanje pečenja, kobasica, krvavica i izvrsnu glazbu Puhačkog orkestra Pečuškoga sveučilišta Brass Banda.

Letinjska hrvatska zajednica, organizator Festivala

Beta

Mali „fašenki“ u Pomurju

Višegodišnji je običaj keresturske i serdahelske osnovne škole da se fašničkog dana prisjete starog običaja pohoda „fašenka“ po selu. U Keresturu je to povezano s nastupom dječjih fašničkih skupina. Djeca se pripremaju šaljivim programom po razredima, što ga predstave u domu kulture. Na ovogodišnjem su fašniku sudjelovali i učenici prijateljske Osnovne škole iz Gole. Suradnja između dvi-

„Fašenki“ na dvorištu Fedakove kurije

Učenici golske osnovne škole u društvu s keresturskim vršnjacima

je ustanove započela je prije dvije godine kada je predan zajednički projekt u Interreg programu, međutim on nije bio odobren, bez obzira na to što je suradnja živa. Na raznim se programima ostvaruje razmjena učenika, tako su ovaj put stigli na fašničku povorku u maškarama, te prikazali program. Učenici serdahelske škole obukli su se u „fašenke“, odnosno maskirali lice bijelom plahtom ili hulahopkama, kako su to nekoć činili njihovi predci, oponašali svadbenu povorku i huškali po selu kako bi otjerali zimu. U Hrvatskome kulturno-prosvjetnom zavodu čekali su ih s pokladicama (krafnama) i toplim čajem.

beta

Fašenski pondiljak u Nardi

Fašenski pondiljak u Nardi desetljeća dugo se vrta oko mladosti, u tančenom spoju dičakov i divičić, žen i mužev. Negda veliki svetak, željno čekani dan u žitku običnih ljudi, danas je samo radost nekoliko odanih veseljakov i familijov ke još pustu nutra fašenjke u Nardi. Mali roj i broj, ali je još ima, samo da ne pitamo dokidob, jer dobit ćemo jako pesimistične odgovore. Ekipe sa škrljači s hrvatskom pantlikom na glavi, polovica iz Narde, a druga polovica s instrumenti u ruka iz Petrovoga Sela, najprlje se okuplja pri Pollakovi na glavnoj ulici Narde.

Nardarska i petroviska mladost u srićnom spoju

talno i fizički se moramo pripremiti, ali izdržat ćemo i ufam se da će svi biti s nami zadovoljni”, komentira mladi muzičar TS Žgano. Mark Bošić, jedan je od rijetkih, ki još more skupastaviti hrvatsku rečenicu, ali i sam je svistan toga da bi morao već vježbati jezik. Misli da će se ova mesopusna pravica upravo tako izgubiti iz Narde, kot i hrvatski jezik. „Dva-tri dičake imamo ki bi po starosti mogli doći s nami u fašenjku, ali je ne interesira. Ne znam gdo će dalje nositi za nami ovu tradiciju”, zvuči dost turobno Markova poruka, dokle prik blata pod vrtli zajdemo do Bošićevoga-Kossuthovoga stana. Najveće je veselje dičački pohod divojkam i zrelijim ljudem, teti Fini i tecu Filipu,

Stol je pun s dobrimi falati, kupice se zdignu gustokrat u luft na nazdravljenje, gane se i mužika, i dičaki se saberu. Čas pod snigom, čas pod godinom zajdemo do obnovljene hiže familije Bošić-Vörös. I ovo je jedna obitelj, kade je nukić Milan Šaković (napol Petrovišćan) doma med fašenjki, a baba Jolanka Bošić ga i „špota” pri vrati da su zaran došli, kad napunjeni langoši još nisu gotovi. No, ni tribi čuda čekati, pak jur lipi barnasti kusići sa sirom, slaninom i šunkom se speču na ulju. „Tradicija je šunka s jajci, sa žganom i vinom, ali to u svakoj hiži dostanu, pak će im se zamiriti. Zato sam mislila da ću im ovo načinjati”, velu gospodarica, a za dokaz kvalitete, veljek nestanu s tanjura ispečeni komadi. U zahvali se zgrabu za tanac i najmanje divičičke, a tamburaši s Ivanom Vujčićem neumorno guslaju. On kaže da su dar 4 – 5 puti ovde u Nardi na fašenjku, prvenstveno se sviraju gradišćanske jačke, ke ne stoju daleko od njih, jer ta kinč se čuva i doma, u petroviskom Hrvatskom kulturnom društvu Gradišće. „Nij lako za vikendom izdurati fašenski pondiljak, men-

Ovakov je bio štimung pri familiji Bošić-Kossuth

ki su i člani mjesnoga jačkarnoga zbora, a domačica, njeva kći Silvija, stalno nuka goste neka piju i jedu, kušaju sve što je nek na stolu. S poda se dolivliče stari bubanj i tanac se začme na jaki ritam. Filip bači sprvine s batikom, ali zatim jur prez pomoćnoga orudalja, s nukicom Virágom koraca u valceru. Potom iz prošlosti najpr su pozvani spominki, kako su na kraju 1950-ih ljet jur u nedilju začeli mulatovanje. Pondiljak su k hižam išli dičaki, petroviski trumbitaši su guslali, a domaćini su im, umjesto pinez, jajac dilili. To su onda prodali u krčmi i vas pinez popili do polnoći utorak. Zatim su svi bižali domom ure najzad potirati da još budu mogli meso jesti pred Čistom sridom.

Za trećom hižom još pred podnevom ostavljamo veselu četvu dičakov neka dalje idu svojim putem toga dana, ki je za nje bio, vjerojatno, zvanaredno dug i naporan, ali pun veselja, smiha i druženja. Za to je pak svenek vridno vrime frgunati... *Tiho*

Čas u godini, čas u snigu su gazili dičaki

HRVATICE I HRVATI

Pozivamo Vas da se registrirate kao hrvatski birač i molimo
Vas da svojim glasom podržite našu listu.

Na izborima **8. travnja 2018.** glasujte na listu
Hrvatske državne samouprave.

Nek se vidi da nas ima!

Hrvatska državna samouprava